

Marian Królikowski

Nowa ewangelizacja : wizja dla Kościoła na dziś i na jutro

Symposium 16/2(23), 121-139

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ks. Marian Królikowski
Kielce

NOWA EWANGELIZACJA – WIZJA DLA KOŚCIOŁA NA DZIŚ I NA JUTRO¹

Przekaz wiary, *traditio* jest istotą misji i posłannictwa Kościoła. Kościół posiada „depozyt wiary”, którego ma za zadanie „wiernie strzec oraz nieomylnie i nieustannie głosić” – *fideliter custodire et infabilliter declarare...* Albowiem „wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10,17). Święty Paweł stwierdza: „A jest to słowo wiary, którą głosimy. Jeżeli ustami swymi wyznasz, że Jezus jest Panem, i w sercu swoim uwierzysz, że Bóg Go wskrzesił z martwych – osiągniesz zbawienie” (por. Rz 10,8-10).

Powagę tego zadania uświadamia nam troska Jezusa dotycząca tego, czy Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy powtórnie przyjdzie? (por. Łk 18,8). Kościół trudzi się i troszczy o to, aby Chrystus Zmartwychwstały, powracający jako Pan, „znalazł wiarę w świecie...!” Współcześnie temu zadaniu ma służyć „nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej”: „*Nowa ewangelizacja to wizja dla Kościoła na dziś*

¹ *Lineamenta* do XIII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*, w pkt 24 stwierdza: „*Nowa ewangelizacja to wizja dla Kościoła na dziś i na jutro...*, jasne hasło dla duszpasterstwa dziś i w przyszłości...”, http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20110202_lineamenta-xiii-assembly_pl.html (odczyt z dn. 20.01.2013 r.), dalej w tekście głównym: *Lineamenta*.

i na jutro..., jasne hasło dla duszpasterstwa dziś i w przyszłości: nowa ewangelizacja, czyli *nowe głoszenie* orędzia Chrystusa, które daje radość i wolność” (por. *Lineamenta*, 24).

Trudność polega na tym, że nie potrafimy ukonkretnić tej wizji, przyswoić jej sobie, zamienić ją w żywe słowo dla nas i naszych współczesnych, nie potrafimy jej przyjąć jako fundamentu naszych działań duszpasterskich i życia Kościoła – dlatego nowa ewangelizacja jawi się wciąż dla Kościoła jako wyzwanie pastoralne i projekt pastoralny, który domaga się realizacji.

Wprowadzenie

Nowa ewangelizacja chociaż jest wezwaniem rozbrzmiewającym od ponad 27 lat w Kościele, jednak wciąż pozostaje wyzwaniem pastoralnym dla Kościoła. Nowa ewangelizacja wciąż potrzebuje nowych głosicieli, nowych ewangelizatorów, których należy uformować. Aby to wyzwanie podjąć, Kościół potrzebuje metod formacji ewangelizatorów; potrzebuje programu formacji (aktualne programy katechetyczne nie formują ewangelizatorów); potrzebuje zmiany mentalności pastoralnej.

Wyzwania, które stoją dziś przed głosicielami Dobrej Nowiny, są tożsame z tymi, które niesie współczesny świat. Musimy dać poprzez nową ewangelizację właściwe odpowiedzi na kryzys człowieczeństwa i człowieka, kryzys wiary Kościoła, utratę sensu przynależności do Wspólnoty.

Aby nowa ewangelizacja rzeczywiście mogła się stać „programem pastoralnym Kościoła”, należy na nowo określić priorytety i ukierunkować je na misję. Należy praktycznie odpowiedzieć na następujące pytania: Jak głosić Jezusa? Jak ewangelizować ochrzczonych? Jak formować ewangelizatorów? O powadze wezwania do podjęcia dzieła nowej ewangelizacji w Kościele świadczą następujące fakty:

1. 21 września 2010 roku papież Benedykt XVI powołał do życia Papieską Radę ds. Promocji Nowej Ewangelizacji: uczynił to poprzez List apostołowski *Ubicumque et semper: Kościół ma obowiązek zawsze i wszędzie głosić Ewangelię Jezusa Chrystusa*.

W przywołanym dokumencie czytamy: „Podzielał troskę moich czcigodnych poprzedników i uważam, że należy udzielić właściwych odpowiedzi, aby *cały Kościół*, odradzając się w mocy Ducha Świętego, zwrócił się do współczesnego świata z nowym zapalem misyjnym, by krzewić nową ewangelizację... Różnorodność sytuacji powoduje, że potrzebne jest uważne rozeznanie; to, że mówi się o «nowej ewangelizacji», nie oznacza bowiem, że należy opracować jedną formułę dla wszystkich sytuacji”².

Pośród zadań rady należy wymienić: pogłębianie teologicznego i duszpasterskiego znaczenia nowej ewangelizacji; promowanie i popieranie papieskiego nauczania odnoszącego się do tematu nowej ewangelizacji; upowszechnianie i wspieranie konkretnych inicjatyw związanych z nową ewangelizacją, realizowanych w różnych Kościołach partykularnych, i promowanie nowych; studiowanie i wspieranie wykorzystywania nowoczesnych form przekazu jako narzędzi nowej ewangelizacji; promowanie posługiwania się Katechizmem Kościoła katolickiego jako podstawowym i pełnym wykładem treści wiary.

Papież chciał w ten sposób stworzyć punkt odniesienia zarówno dla biskupów, jak i dla grup, wspólnot i stowarzyszeń prowadzących dzieło nowej ewangelizacji w Kościele katolickim.

Mówiąc o nowej ewangelizacji, Benedykt XVI odwołuje się do nauczania bł. Jana Pawła II i jasno stwierdza, że: „U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie». Analogicznie nie jest podstawą wszelkiej ewangelizacji ludzki projekt ekspansji, lecz rodzi ją pragnienie podzielenia się nieocenionym darem, jaki Bóg zechciał nam uczynić, dopuszczając nas do udziału w swoim życiu” (*Ubicumque et semper*).

² BENEDYKT XVI, List apostolski w formie Motu Proprio *Ubicumque et semper* powołujący do życia Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/motu/ubicumque_21092010.html (odczyt z dn. 20.01.2013 r.), dalej w tekście głównym: *Ubicumque et semper*.

2. 15 października 2011 roku bp Grzegorz Ryś został wybrany na przewodniczącego Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji, który działa w ramach Komisji KEP ds. Duszpasterstwa. W Zespole ds. Nowej Ewangelizacji znajdują się przedstawiciele ruchów i stowarzyszeń katolickich: Ruchu Światło-Życie, Odnowy w Duchu Świętym, Neokatechumenatu i Szkoły Nowej Ewangelizacji.

3. W październiku 2012 roku rozpoczęło się zwołane przez Benedykta XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów na temat *Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej*.

4. Papież ogłosił również Rok Wiary. Rozpoczął się on 11 października 2012 roku, w pięćdziesiątą rocznicę otwarcia II Soboru Watykańskiego, a zakończy się w uroczystość Naszego Pana Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, 24 listopada 2013 roku. Również 11 października 2012 roku upłynęło dwadzieścia lat od opublikowania Katechizmu Kościoła katolickiego, tekstu promulgowanego przez błogosławionego papieża Jana Pawła II.

1. Wezwanie do nowej ewangelizacji jako wyzwanie pastoralne dla Kościoła

Wezwanie do nowej ewangelizacji to wyzwanie pastoralne (jak?), a zarazem program duszpasterski Kościoła w trzecim tysiącleciu (tak!). To wizja Kościoła „ewangelizowanego i ewangelizującego”! Ojciec święty Jan Paweł II przywiązywał do tego dużą wagę: „Wielokrotnie w minionych latach przypominałem wezwanie do nowej ewangelizacji. Prowadzę je teraz...”³. Trzecie tysiąclecie jawi się zatem jako czas nowej ewangelizacji.

Aby to dzieło podjąć i zrealizować, potrzebne są nie tylko „programy ewangelizacyjne”, ale i nowe wylanie Ducha Świętego, aby „na nowo rozniecić w sobie pierwotną gorliwość i zapał apostołskiego przepowiadania, który bierze swój początek z doświadczenia Pięćdziesiątnicy

³ Por. JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, 40.

oraz wzbudzić w sobie poczucie odpowiedzialności i płomiennego ducha św. Pawła, który mówi: «biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii» (1 Kor 9,16)⁴.

Kościół powinien więc wołać w gorliwej modlitwie do Boga o „nową Pięćdziesiątnicę dla nowej ewangelizacji”, a nie tylko studiować programy duszpasterskie!

Nowa ewangelizacja w nowym tysiącleciu: czym jest?

Kościół ze swej natury jest misyjny – przepowiadanie zaś, realizowane w różnych formach, stanowi praktyczny wyraz misyjnej natury Kościoła. Przy czym niezmienna pozostaje treść przepowiadania (depozyt wiary), zmienia się zaś forma (sposoby głoszenia) ze względu na potrzebę dostosowania do wymogów czasu. Ta prawda stanowi punkt wyjścia dla naszej refleksji i posługi.

Encyklika *Redemptoris missio* wymienia różne formy ewangelizacji wewnątrz jednej, jedynej misji Kościoła i rozróżnia trzy obszary działalności ewangelizacyjnej:

1. Wspólnoty chrześcijańskie, które posiadają solidne struktury kościelne, a ich członkowie żyją wiarą i podejmują działalność misyjną – w nich prowadzi się działalność duszpasterską Kościoła.

2. Kraje dawną chrześcijańskie, w których całe grupy nominalnych chrześcijan utraciły żywy sens wiary lub też nie uważają się już za członków Kościoła – potrzeba nowej ewangelizacji.

3. Narody i środowiska społeczno-kulturowe, w których Ewangelia nie jest znana, brakuje wspólnot chrześcijańskich (Kościół) – misje we właściwym sensie (*ad gentes*)⁵.

Czyli „Nowa ewangelizacja jest skierowana do tych, którzy oddalili się od Kościoła w krajach od dawna chrześcijańskich”⁶. Następnie nowa

⁴ Tamże.

⁵ Por. JAN PAWEŁ II, *Redemptoris missio*, 33.

⁶ *Lineamenta XIII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Biskupów Nowa Ewangelizacja dla przekazu chrześcijańskiej wiary, Wprowadzenie.*

ewangelizacja oznacza odbudowę chrześcijańskiej tkanki społeczeństwa, poprzez odrodzenie tkanki samych wspólnot chrześcijańskich⁷.

Wynika z tego, że nowa ewangelizacja jest skierowana przede wszystkim do Kościoła (ewangelizacja ochrzczonych), a następnie poprzez odnowiony w wierze Kościół – do świata (pogan)! Jedynie nowa ewangelizacja może zapewnić rozkwit czystej i głębokiej wiary... Oczywiście, wszędzie istnieje pilna potrzeba odtworzenia chrześcijańskiej tkanki społeczności ludzkiej. Jednak warunkiem tego jest *odtworzenie chrześcijańskiej tkanki samych wspólnot kościelnych*⁸.

W związku z tym, dochodzimy do następującej **definicji**: Nowa Ewangelizacja to głoszenie Chrystusa tym, którzy o Nim zapomnieli lub którzy Go nie znają – z nowym zapalem, przy użyciu nowych metod i środków wyrazu⁹.

– Ci, którzy zapomnieli o Chrystusie, to chrześcijanie, którzy utracili żywy sens wiary (Kościół, który utracił żywotną tkankę wiary).

– Ci, którzy Chrystusa nie znają, to środowiska społeczno-kulturowe, w których Ewangelia nie jest znana (brak chrześcijańskiej tkanki społeczności ludzkiej).

W którym obszarze umieścimy Polskę, wzór wiary dla Kościoła na całym świecie? „Nasza własna, polska Ojczyzna, wciąż potrzebuje nowej ewangelizacji. Podobnie jak cała chrześcijańska Europa”¹⁰, powiedział Jan Paweł II, błogosławiąc krzyże misyjne i posyłając misjonarzy.

⁷ Por. JAN PAWEŁ II, *Christifideles laici*, 34.

⁸ Por. tamże; *Ubicumque et semper*. Istnieje prosty sposób sprawdzenia żywotności tkanki wiary Kościoła (wspólnoty): jest nim przekaz wiary. Brak gorliwości misyjnej jest brakiem gorliwości w wierze. Na tym tle widoczna też jest współzależność pomiędzy opieką duszpasterską – nową ewangelizacją – misją *ad gentes*, gdyż wiara umacnia się, gdy jest przekazywana.

⁹ Por. PAWEŁ VI, *Evangelii nuntiandi*, 17; JAN PAWEŁ II, *Przemówienie do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CELAM)*, L'Osservatore Romano, wyd. pol., 4(1983)4, s. 29-30. Do zaangażowania się w ewangelizację nową w swoim zapale, nową w swych metodach i w środkach wyrazu papież wezwał wszystkich biskupów, kapłanów i wiernych (Haiti, 9.03.1983 r.).

¹⁰ JAN PAWEŁ II, *Homilia w czasie Mszy św. beatyfikacyjnej bp Michała Kozala*, na pl. Defilad na zakończenie trzeciej pielgrzymki do Ojczyzny (14.06.1987 r.), <http://papiez.wiara.pl/doc/379833.Homilia-w-czasie-mszy-sw-beatyfikacyjnej-bp-Michala-Kozala>, (odczyt z dn. 20.01.2013 r.).

Mówiąc dziś o nowej ewangelizacji, należy pamiętać, że nie mówimy już jedynie o swoistym „ruchu”, w który oddolnie zaangażowane są pojedyncze osoby oraz liczne grupy i wspólnoty kościelne, lecz mówimy o programie odnowy i ożywienia Kościoła. „Poprzez program nowej ewangelizacji Kościół chce wprowadzić do współczesnego świata i do aktualnych debat swój najbardziej oryginalny i specyficzny temat: głoszenie Królestwa Bożego, zainicjowanego przez Jezusa Chrystusa. Nie ma takiej sytuacji kościelnej, która pozwalałaby czuć się wyłączonym z tego programu... *Nowa ewangelizacja jest zatem synonimem misji...*” (*Lineamenta*, 10).

A. Nowa ewangelizacja a tradycja: biblijny punkt odniesienia

Mądry człowiek, „uczony w Piśmie, który stał się uczniem królestwa niebieskiego, podobny jest do ojca rodziny, który ze swego skarbcza wydobywa rzeczy nowe i stare” (Mt 13,52) – taki jest Kościół w swej misji... Punktem wyjścia i modelem wszelkiej ewangelizacji jest ewangelizacja prowadzona przez Jezusa i Kościół pierwotny.

a. Jezus, Ewangelizator w Duchu Świętym (por. Łk 3,21-22)

Jezus, zanim rozpoczął swoją posługę, udał się nad Jordan, aby przyjąć chrzest i zostać napełniony Duchem Świętym oraz mocą do wypełnienia misji, która go czekała; otrzymał doświadczenie miłości Boga, który publicznie zadeklarował: „Ty jesteś mój Syn *umiłowany* w Tobie *mam upodobanie*” (Łk 3,22). Następnie Jezus „pełen Ducha Świętego”..., udał się do Galilei w mocy Ducha Świętego (por. Łk 4,1.14) i w synagodze w Nazarecie stwierdził: „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie...” (Łk 4,18). Od tego momentu Jezus zaczął ewangelizować z mocą:

- *głosząc słowo*: nikt nie mówił tak jak On (J 7,46), ponieważ głosił słowo Boże (kerygmat).
- *poprzez czyny mocy*: przeszedł przez ziemię, dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła, ponieważ Bóg był z Nim (por. Dz 10,38: charyzmat).

- z miłością i miłosierdziem we wspólnocie uczniów: powołał małą wspólnotę dwunastu uczniów (por. Mk 3,13-19: koinonia). Jego największą mocą była miłość do wszystkich, szczególnie do ubogich i potrzebujących.

b. Apostołowie otrzymali moc dla ewangelizacji (por. Dz 2,1-41)

Jezus posyła „swoich”, aby kontynuowali Jego misję ewangelizacji oraz prosi ich, aby nie opuszczali Jerozolimy, lecz oczekiwali Mocy z Wysoka, aby móc wypełnić powierzoną misję (por. Łk 24,49). Jezus Uwielbiony, pełen Ducha Świętego, zesłał Go na apostołów zebranych w Wieczerniku. Pięćdziesiąt dni po święcie Paschy Jezus, przepelniony Duchem Świętym, przelewa Moc z Wysoka do serc swoich uczniów, aby najpierw przemienić ich wewnętrznie, a następnie uczynić ich skutecznymi świadkami, którzy poniosą Jego Imię aż na krańce świata (por. Dz 2,1-41). Odtąd „Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa” (Dz 4,33).

Co miał na myśli św. Łukasz, gdy mówił, że „Apostołowie ewangelizowali z wielką mocą”?

- „Apostołowie...”: wspólnota (koinonia),
- „z wielką mocą...”: dar Ducha Świętego (charyzmat),
- „świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa...”: słowo (kerygmat).

Kościół dziś potrzebuje nowego wylania Ducha dla nowej ewangelizacji: ta Nowa Pięćdziesiątnica, podobnie jak poprzednia, jest dla ewangelizacji z „wielką mocą”. Trzeba, aby doświadczenie apostołów stało się doświadczeniem każdego głosiciela Ewangelii. Aby ewangelizować bez mocy, nie potrzebujemy Ducha Świętego. Nowe wylanie Ducha jest dla nowej ewangelizacji, nie istnieje żaden ważniejszy powód.

„Nietrudno zauważyć, że na terytoriach tradycyjnie chrześcijańskich wszystkim Kościołom potrzebny jest odnowiony zapał misyjny, wyrażający nowe, ofiarne otwarcie na dar łaski. Nie możemy bowiem zapominać, że pierwszym zadaniem będzie zawsze uległe poddawanie się bezinteresownemu działaniu Ducha Zmartwychwstałego, który towarzyszy głoszącym Ewangelię i otwiera serce tych, którzy słuchają. By owocnie głosić słowo Ewangelii, trzeba mieć przede wszystkim głębokie doświadczenie Boga” (*Ubicumque et semper*).

B. Cel i treść nowej ewangelizacji: głosić Jezusa Chrystusa

Określono siedem „przestrzeni”, w których powinna być realizowana nowa ewangelizacja. Chodzi tu: o kulturę, media, politykę, rodzinę, zjawisko migracji, ale także liturgię i duszpasterstwo parafialne. Na tych płaszczyznach przed ewangelizatorami jawią się konkretne cele.

Nowa ewangelizacja prowadzi do następującego celu: umieć uzasadnić własną wiarę. Łaska Boża działa i przemienia nas „dzisiaj”, prawdziwych chrześcijan rozpoznaje się po ich zaangażowaniu w przekaz wiary, a nie poprzez „dobre intencje”... Jak widzimy, celem nowej ewangelizacji jest kształtowanie ludzi wierzących, mających żywą relację z Jezusem Chrystusem i będących ludźmi sumienia. Nie możemy nie zauważać, że w dziedzinie kultury, polityki, mediów pojawiło się zjawisko pogłębiającej się sekularyzacji. Nawet w Polsce dostrzegamy, jak wielki jest opór przed obecnością chrześcijaństwa w życiu publicznym. A przecież Ewangelia przemienia wszystkie te obszary i pokazuje to, co jest szkodliwe dla człowieka. Potrzebni są więc uformowani katolicy, umiejący zaszczerpieć wartości ewangeliczne w każdej dziedzinie.

Zarówno celem, jak i treścią nowej ewangelizacji jest głoszenie Osoby Jezusa Chrystusa. Papież Paweł VI stwierdził, że nie istnieje prawdziwa ewangelizacja, jeśli się nie głosi imienia, nauki, życia, obietnic, królestwa, tajemnicy Jezusa z Nazaretu, Syna Bożego¹¹. Błogosławiony Jan Paweł II również nauczał, że nie zbawi nas żadna formuła, ale żywa Osoba Jezusa Chrystusa¹². Dlatego światu należy się ta Dobra Nowina: Bóg cię kocha dzisiaj, Jezus Chrystus przyszedł dla ciebie, dla ciebie umarł i zmartwychwstał, nowe życie jest dla ciebie¹³.

Nie chodzi o „nową Ewangelię”, ponieważ nie ma innej, ale o nową ewangelizację: „Nowa ewangelizacja nie oznacza «nowej Ewangelii», bo Jezus Chrystus jest wczoraj i dziś, ten sam także na wieki (Hbr 13,8). Nowa ewangelizacja oznacza adekwatną odpowiedź na znaki czasu, na potrzeby współczesnych ludzi i narodów, na nowe konteksty kształtujące kulturę, przez którą wyrażamy naszą tożsamość i poszukujemy

¹¹ Por. PAWEŁ VI, *Evangelii nuntiandi*, 22.

¹² Por. JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, 29.

¹³ Por. TENŻE, *Christifideles laici*, 34.

sensu naszego istnienia. Dlatego *nowa ewangelizacja* oznacza promocję kultury coraz głębiej zakorzenionej w Ewangelii; oznacza odkryć nowego człowieka, który jest w nas dzięki Duchowi danemu przez Jezusa Chrystusa i Ojca” (*Lineamenta*, 23). W tym celu należy używać Biblii jako podręcznika ewangelizacji, ponieważ słowo Boże jest żywe i skuteczne (por. Hbr 4,12).

2. Nowość nowej ewangelizacji

W 1979 roku w Nowej Hucie Jan Paweł II po raz pierwszy użył terminu *nowa ewangelizacja*: kiedy postawiono nowy krzyż, otrzymaliśmy znak, że „rozpoczęła się nowa ewangelizacja, jak gdyby druga, a przecież ta sama co pierwsza”¹⁴. W 1983 roku na konferencji Episkopatu Ameryki Łacińskiej (CELAM) Jan Paweł II wpatrując się w przyszłość, skierował do Kościoła to słynne wezwanie do nowej ewangelizacji (dziś wręcz hasło): „**nowej w swoim zapale, nowej w swych metodach i nowej w środkach wyrazu**” (Haiti, 9 marca 1983 roku)¹⁵.

Papież mówi o nowej ewangelizacji. Na czym polega owa nowość? Idąc w ślad za słowami Jana Pawła II, możemy odkryć kryteria, które pozwolą nam odpowiedzieć na pytanie: Czy nasza posługa duszpasterska stanowi realizację wezwania do nowej ewangelizacji?

Jakimi narzędziami należy się posługiwać w głoszeniu Ewangelii? Przede wszystkim słowem Bożym wcielonym w chrześcijańskie życie, które w ten sposób staje się świadectwem. Potrzebujemy jednak sposobów dotarcia do współczesnego człowieka. Wiemy, że jednym z tych narzędzi – szczególnie akcentowanym – są media. Środki masowego przekazu mają ogromne znaczenie w rozprzestrzenianiu informacji, myśli, opinii. Ale pamiętajmy: nie zastąpią bezpośredniego spotkania z drugim człowiekiem, z duszpasterzem i ze wspólnotą Kościoła.

¹⁴ JAN PAWEŁ II, *Homilia w czasie Mszy św. odprawianej przed opactwem OO. Cystersów w Mogile-Nowej Hucie 1979*, [w:] TENŻE, *Pielgrzymki do Ojczyzny 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997. Przemówienia, homilie*, Kraków 1997, s. 187.

¹⁵ JAN PAWEŁ II, *Przemówienie do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CELAM)*, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 4(1983)4, s. 29-30.

Trzy aspekty nowej ewangelizacji

a. Nowa w zapale: zapal to entuzjazm wiary, radość i głoszenie z siłą przekonania. Ten sam zapal co Jezus, gdy głosił królestwo Boże (por. Mt 6,33). Ten sam zapal co apostołowie, gdy głosili Jezusa, a ich słowa przenikały serca słuchaczy (por. Dz 2,37).

Ewangelizacja nowa w zapale – to znaczy w zapale zrodzonym z osobistego spotkania z Jezusem Zmartwychwstałym. Tak będzie, „jeśli w miarę jej realizacji, będzie się w nas coraz bardziej umacniało zjednoczenie z Chrystusem, pierwszym Ewangelizatorem”. Nowy zapal do ewangelizacji rodzi się z tego spotkania, dlatego ojciec święty mówi: nowy zapal, to pragnienie przekazania innym radości wiary¹⁶.

Jeżeli nowa ewangelizacja ma być nowa, to musi prowadzić do spotkania z Osobą Jezusa i rodzić świadków tego spotkania, ponieważ nowy czas ewangelizacji zaczyna się od nawrócenia serca. Należy w tym miejscu postawić pytanie: Czy nasze głoszenie prowadzi słuchaczy do „nowego”, osobistego spotkania z Chrystusem?

b. Nowa w metodach: metoda jest narzędziem, które pozwala nam osiągnąć cel dzięki naśladowaniu Jezusa i apostołów.

Metoda Jezusa: Jezus począwszy od chrztu w Jordanie, gdy Duch Święty zstąpił na Niego, używał specjalnej metody: głosił Ewangelię o królestwie Bożym, uzdrawiał chorych i uwalniał opętanych, aby ukazać, że królestwo Boże już nadeszło, oraz gromadził uczniów – wspólnotę, w której żyje się miłością, radością, sprawiedliwością i pokojem. Elementy metody używanej przez Jezusa to: *kerygmat*, *charyzmat*, *koinonia* (por. Mk 1,14-39).

Metoda apostołów (por. Dz 2-4; Dz 4,33): apostołowie głosili Osobę Jezusa (*kerygmat*), także uzdrawiali i czynili cuda w Imię Jezusa, wskrzeszali umarłych, paralitykom przywracali zdrowie, uwalniali opętanych (*charyzmat*) oraz trwali we wspólnocie (*koinonia*).

¹⁶ Por. JAN PAWEŁ II, Salto/Urugwaj, 9 maja 1988 roku, <http://www.janpawel2.pl/jan-pawe-ii/pielgrzymki/428-urugwaj-boliwia-peru-paragwaj-7--19-v-1988> (odczyt z dn. 20.01.2013 r.).

Ewangelizacja będzie nowa w metodzie – raczej na nowo odkrytej – jeśli zrozumiemy, że, jak nauczał Jan Paweł II, „dzisiaj trzeba połączyć razem zwiastowanie Królestwa Bożego (treść kerygmatu Jezusa) i głoszenie wydarzenia Jezusa Chrystusa (które jest kerygmatem Apostołów). Te dwa orędzia wzajemnie się uzupełniają i wyjaśniają”¹⁷. Ewangelizacja będzie nowa w swych metodach, jeśli każdy z członków Kościoła czynnie podejmie głoszenie orędzia Chrystusowego.

Ojciec święty Jan Paweł II wskazywał w tej kwestii na dwa czynniki:

1. Powrót do *kerygmatu* jako podmiotu przepowiadania. Głoszenie kerygmatu – osoby Jezusa umarłego, zmartwychwstałego, uwielbionego jako jedyne Zbawiciela, Pana i Mesjasza – jest to propozycja dla każdego człowieka na dziś¹⁸. Wobec niej należy się konkretnie opowiedzieć.

2. Zaangażowanie każdego członka Kościoła w misję głoszenia Słowa. Wszyscy są zaproszeni do pracy w winnicy Pana: biskupi, księża, osoby konsekrowane, a zwłaszcza ludzie *świeccy*¹⁹. Oczywiście należy ich wcześniej przygotować i uformować!

Kerygmat i posługa ludzi świeckich w Kościele to główne elementy „metody” używanej w nowej ewangelizacji.

Czy zadania stawiane osobom duchownym i osobom świeckim się różnią? Benedykt XVI podkreśla, że „Kościół jako całość, a w nim jego pasterze muszą tak jak Chrystus wyruszyć w drogę, aby wyprowadzić ludzi z pustyni ku przestrzeni życia, ku przyjaźni z Synem Bożym, ku Temu, który daje nam życie – pełnię życia”²⁰. Zadania są wspólne, ale istnieją różne pola oddziaływania. Duchowni mają określoną „przestrzeń”: kościół, mszę świętą, udzielanie sakramentów, katechezę, parafię... Świeccy natomiast, jak naucza Jan Paweł II w adhortacji *Chri-*

¹⁷ JAN PAWEŁ II, *Redemptoris missio*, 16.

¹⁸ Por. tamże, 44.

¹⁹ Por. JAN PAWEŁ II, *Christifideles laici*, 2.

²⁰ BENEDYKT XVI, List apostolski w formie Motu Proprio *Porta Fidei* ogłaszający rok wiary, 2, http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/motu_proprio/documents/hf_ben-xvi_motu-proprio_20111011_porta-fidei_pl.html (odczyt z dn. 20.01.2013 r.).

stifideles laici, mają cały świat jako pole ewangelizacji. Dzieło jednak jest wspólne i musimy je realizować uzupełniając się i dając świadectwo jedności.

Oto zadanie nowej ewangelizacji i wyzwanie dla nas. Postawmy więc kolejne pytanie: Jakie miejsce w moim przepowiadaniu zajmuje Osoba Jezusa? Ilu świeckich braci przygotowałem i uformowałem do posługi ewangelizacyjnej?

c. Nowa w środkach wyrazu: jeśli metoda pozwala nam osiągnąć cel, środki wyrazu są formą zastosowania metody. Chodzi również o to, aby głosić Dobrą Nowinę językiem zrozumiałym.

Słowo jest głoszone pośród znaków miłości i jedności we wspólnocie. To ewangelizacja realizowana z miłości do Boga i braci, uwieczniona służbą ubogim i potrzebującym ratunku dla duszy, ciała i wsparcia społecznego (por. J 3,35; J 17,21). Jest to przede wszystkim język świadka: „Nie jest podstawą wszelkiej ewangelizacji ludzki projekt ekspansji, lecz rodzi ją pragnienie podzielenia się nieocenionym darem, jaki Bóg zechciał nam uczynić, dopuszczając nas do udziału w swoim życiu” (*Ubiquumque et semper*).

Ewangelizacja nowa w środkach wyrazu obejmuje nowy język: egzystencjalny, biblijny, zawierający świadectwo osobiste przepowiadającego. Potrzeba nam w tym względzie zarówno otwartości na Ducha Świętego, jak i twórczości oraz formacji chrześcijańskiej.

Należy więc zapytać siebie: Jak wygląda moje głoszenie? Co jest najgłębszym motywem mojego głoszenia? Czy jest nim pragnienie podzielenia się darem Bożego życia, czy projekt ekspansji? Jestem świadkiem Słowa czy tylko reporterem?

Refleksja na temat nowej ewangelizacji ma iść w parze z praktyką duszpasterską, a nie stać się jedynie zwykłą wymianą pojęć w języku Kościoła – robimy to samo i tak samo, tylko inaczej to nazywamy. Dlatego nasze faktyczne zaangażowanie w to dzieło powinno:

- rodzić nowy zapał: prowadząc do spotkania z Chrystusem Zmartwychwstałym;
- w centrum głoszenia winien być kerygmat: Osoba Jezusa Chrystusa;

- stosować język świadka: prosty, żywy, komunikatywny, egzystencjalny, biblijny;
- objąć świeckich formacją do posługi głoszenia i zaangażowania ich w misję Kościoła.

Takie są priorytety duszpasterskie Kościoła dla krzewienia wiary poprzez dzieło nowej ewangelizacji. Jak zauważamy, kerygmatyczne przepowiadanie jest postulatem nowej ewangelizacji i uniwersalną odpowiedzią Kościoła na pytanie: Jak głosić Chrystusa współczesnemu światu? Albowiem poprzez głoszenie Ewangelii, które wzywa do nawrócenia, prowokuje je i wspiera, nowa ewangelizacja w ten właśnie sposób stymuluje zwyczajowe sposoby wychowania do wiary, podkreślając ich kerygmatyczny charakter głoszenia (por. *Lineamenta*, 19)²¹.

Ta krótka charakterystyka nowej ewangelizacji wymaga od Kościoła zarówno kształtowania nowej mentalności, jak i rewizji metod i wypracowania nowych form duszpasterskich. To zaś wymaga od nas jasnego określenia priorytetów duszpasterskich:

- „Nadszedł czas, aby Kościół wezwał swe wspólnoty chrześcijańskie do nawrócenia duszpasterskiego, ukierunkowania swych działań i struktur na misję” (*Lineamenta*, 10).
- „Nowa ewangelizacja jest przeciwieństwem samowystarczalności i polegania na sobie samym, mentalności *status quo* i takim pojmowaniu duszpasterstwa, które sądzi, że wystarczy dalej postępować tak, jak się postępowało zawsze” (*Lineamenta*, 10).
- „Nowa ewangelizacja jest narzędziem (prowadzi do) kształtowania nowego modelu bycia Kościołem, który uniknie pułapek sekciarstwa i «religii obywatelskiej» a pozwoli zachować formę Kościoła misyjnego” (por. *Lineamenta*, 9).

Nie znaczy to, że należy zrezygnować z dotychczasowych form pracy duszpasterskiej: należy je pogłębić formacyjnie, wprowadzając praktycznie program nowej ewangelizacji (cele, treść, metody, priorytety). Pamiętajmy, że nowa ewangelizacja, to głoszenie Chrystusa tym, którzy o Nim zapomnieli lub którzy Go nie znają – z nowym zapałem, przy użyciu nowych metod i środków wyrazu.

²¹ Dla przykładu: apostołowie głosili kerygmat (osobę i wydarzenie Jezusa) z jedną konkluzją teologiczną: „za ciebie, za was – dla ciebie, dla was”.

3. Nasza odpowiedź: co mamy czynić?

Zadajemy to pytanie za Janem Pawłem II, pełni ufności i optymizmu, chociaż nie lekceważymy trudności: „Nie ulegamy bynajmniej naiwnemu przekonaniu, że można znaleźć jakąś *magiczną formułę*, która pozwoli rozwiązać wielkie problemy naszej epoki. Nie, nie zbawi nas żadna formuła, ale konkretna Osoba oraz pewność, jaką Ona nas napełnia: *Ja jestem z wami!* (Mt 28,20)”²².

Każda instytucja Kościoła powinna stanąć w prawdzie i określić, jak wygląda w praktyce odpowiedź na wezwanie do nowej ewangelizacji. Powinna to być odpowiedź adekwatna do wysiłków całego Kościoła i uwzględniająca zasadnicze postulaty nowej ewangelizacji, w tym kerygmatyczny charakter przepowiadania jako punkt wyjścia w procesie odnowy Kościoła i jego misji.

Nowa ewangelizacja ciągle jest wyzwaniem pastoralnym, które domaga się urzeczywistnienia: sytuację ratują jedynie nieliczne ruchy i wspólnoty. Wszelkie „nowe programy” pastoralne, formacyjne i ewangelizacyjne, winny czerpać z Ewangelii i żywej Tradycji Kościoła oraz skupiać się wokół samego Chrystusa.

Należy formować świeckich do posługi głoszenia: naśladować Jezusa, który ewangelizuje równocześnie tłumy, ale też od początku powołuje uczniów i tworzy małą wspólnotę. Między Jezusem a tłumami jest człon łączący: wspólnota uczniów przygotowanych, żeby kontynuować misję Jezusa. Nowa ewangelizacja ma uzupełnić tę pustkę pastoralną, zakładając szkoły ewangelizacji i wspólnoty w Kościele. Należy z ufnością przedkładać wszystkim propozycję Chrystusa, unikając taniego populizmu i nie ukrywając nigdy najbardziej radykalnych wy-mogów Ewangelii²³.

²² JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, 29.

²³ Na przykład „Wybierając Jezusa, nic nie tracisz – zyskujesz więcej (wszystko)!” – hasło powołaniowe, slogan reklamowy mający pobudzić do wstąpienia do seminarium duchownego.

Podsumowanie

Duszpasterstwo powinno prowadzić ku wspólnocie permanentnie „ewangelizowanej i ewangelizującej”.

Nowa ewangelizacja to wizja dla Kościoła na dziś i na jutro... , jasne hasło dla duszpasterstwa na dziś i w przyszłości: wizja Kościoła ewangelizowanego i ewangelizującego (por. *Lineamenta*, 24).

Pragnę zwrócić uwagę, że cały Kościół jest dziś wezwany do nowej ewangelizacji; wezwany, aby na nowo zaczynać od Chrystusa. Kościół ma się stać wspólnotą „ewangelizowaną i ewangelizującą”. Kościół powinien być „szkołą ewangelizacji”, podobnie jak jest szkołą modlitwy, komunii, miłości... Duszpasterstwo powinno prowadzić ku wspólnocie permanentnie „ewangelizowanej i ewangelizującej”.

Jednak w praktyce nową ewangelizację realizują posoborowe ruchy, stowarzyszenia i wspólnoty, które należą dziś do trwałych i podstawowych rzeczywistości Kościoła. Co znamienne, w skład Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji przy KEP zostali powołani przedstawiciele Ruchu Światło-Życie, Odnowy Charyzmatycznej, Neokatechumenatu i Szkół Nowej Ewangelizacji – czyli środowisk, które dysponują programem ewangelizacji i formacji ewangelizatorów.

W tym miejscu nasuwa się kilka uwag:

1. Z badań przeprowadzonych w Kościele w Polsce wynika, że ruchy powstałe po II Soborze Watykańskim w miarę łatwo rozwijają się w środowisku miejskim. W wiejskich parafiach natomiast obserwuje się rozwój ruchów tradycyjnych: Akcja Katolicka, grupy maryjne, grupy Serca Jezusowego. Należy zwrócić uwagę na ich formację, tak aby uczynić je ośrodkami zarówno modlitwy, formacji, jak też ewangelizacji i zaangażowania w dziedzinę społeczną (bez utraty charyzmatu). Na wsi kółka różańcowe należy uczynić wspólnotami formacyjnymi.

2. Szczególnie podkreśla się dziś koncepcję parafii jako „wspólnoty wspólnot”. Nie wydaje się jednak możliwe, aby wszyscy członkowie parafii terytorialnej weszli do ruchów i aby wszystkie możliwe ruchy weszły do parafii. Dlatego należy uważać, aby nie być fanatykiem ruchów, zapominając przy tym o niezrzeszonych parafianach, ani fanaty-

kiem duszpasterstwa masowego (lub ogólnego), które ma upodobanie w jednorazowych „akcjach duszpasterskich” i przekreśla ruchy, wymagające systematycznej formacji. Powinno być zachowane i jedno, i drugie. Przykład daje nam Jezus: głosił Dobrą Nowinę do tłumów i formował małą wspólnotę uczniów. Między Jezusem i tłumami nie było pustki pastoralnej, lecz była mała wspólnota uczniów, których Jezus posyłał nie na jednorazową *akcję duszpasterską*, ale z misją czynienia uczniów i kontynuowania Jego pracy: budowania wspólnoty uczniów (por. Mk 16,15nn; Mt 28,18nn).

3. Parafia jest zapleczem działalności świeckich w Kościele i świecie. Nie wszystkie ruchy muszą być w parafii, ale każdy należy zaprezentować życzliwie. Istniejące w parafii grupy należy uczynić „wspólnotami modlitewnymi – formacyjnymi – apostołskimi”.

Kościół napotyka dzisiaj następujący problem pastoralny: ochrzczony niekoniecznie jest zewangelizowany. Pamiętajmy, że w Kościele pierwotnym „chrzczono zewangelizowanych”, dzisiaj wezwaniem jest „ewangelizacja ochrzczonych”. Temu właśnie służy nowa ewangelizacja! Pragniemy w ten sposób odpowiedzieć na zasadnicze potrzeby Kościoła:

- a. potrzebę duszpasterstwa, które prowadzi do nowego, osobistego spotkania z Chrystusem Zmartwychwstałym;
- b. potrzebę duszpasterstwa, które angażuje wszystkich członków Kościoła;
- c. potrzebę duszpasterstwa, które czyni Kościół wspólnotą permanentnie ewangelizowaną i ewangelizującą.

Na zakończenie powtórzmy słowa Benedykta XVI: „U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie». Analogicznie nie jest podstawą wszelkiej ewangelizacji ludzki projekt ekspansji, lecz rodzi ją pragnienie podzielenia się nieocenionym darem, jaki Bóg zechciał nam uczynić, dopuszczając nas do udziału w swoim życiu” (*Ubiquumque et semper*). Spotkanie z Osobą Jezusa Chrystusa rodzi pragnienie dzielenia się tym doświadczeniem z innymi ludźmi, staje się ewangelizacją.

Jednak „Chrystus jest Słowem, które wyszło z ciszy”²⁴. Obserwacja i praktyka uczą nas, że nawet największe fale morskie, wzburzone silnym wiatrem, w końcu się cofają i nastaje cisza. Minął synod biskupów, zostanie wydany dokument końcowy w formie kolejnej adhortacji (zachęty); minie Rok Wiary; przeminą doraźne akcje duszpasterskie; zakończy się „ewangelizacyjny zgiełk” mediów i naukowców oraz ich „moda na nową ewangelizację” – nastanie cisza... I dopiero wtedy, z tej „ciszy” wypłynie (da się słyszeć) Słowo, które poświadczy, czy nowa ewangelizacja jest programem faktycznie realizowanym przez Kościół, czy też nadal pozostaje jedynie „wezwaniami i wyzwaniem” pastoralnym, które ciągle jeszcze jest przed nami...

Prośmy więc wytrwale o dar Ducha Świętego, aby udzielił nam zapłała apostołskiego przepowiadania, jakie wzięło początek z Pięćdziesiątnicy: „Ten zapłała z pewnością pobudzi Kościół do nowej aktywności misyjnej, której nie będzie można powierzyć jedynie wąskiej grupie «specjalistów», ale będzie ona wymagać odpowiedzialnego udziału wszystkich członków Ludu Bożego. Kto prawdziwie spotkał Chrystusa, nie może zatrzymywać Go dla siebie, ale winien Go głosić. Potrzeba nowego rozmachu w apostołstwie, które byłoby przeżywane jako *codzienne zadanie wspólnot i grup chrześcijańskich*”²⁵.

The New Evangelism – the Church’s Vision for today and for tomorrow

Summary

The first and at the same time the most fundamental mission of the Church is to profess the Good News about Jesus Christ. Though it has been done since ages, recently this task has acquired a new dimension. The New Evangelism

²⁴ Św. IGNACY ANTIOCHEŃSKI, *List do Magnezjan* 8,2.

²⁵ JAN PAWEŁ II, *Novo millennio ineunte*, 40.

has become the pastoral challenge since the Church spotted the developing secularization in the Christian world. We may talk about the New Evangelism's effectiveness when all members of the Church will share taken from the meeting with Jesus Christ experience with their brothers who lose their faith. The New Evangelism requires creating new methods, searching for new people and new means of professing the Good News. The Pope Benedict XVI underlines that in such a way the new pastoral program of the Church for the next few years is being assigned.

Ks. mgr lic. Marian Królikowski, proboszcz parafii św. Pawła Apostoła w Kielcach, założyciel i pasterz Stowarzyszenia Życia Apostolskiego „Koinonia św. Pawła”. Zainteresowania: teologia biblijna, zagadnienie osoby i wspólnoty, formacja ewangelizatorów dla nowej ewangelizacji. Członek Zespołu KEP ds. Nowej Ewangelizacji i konsultor Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji.